

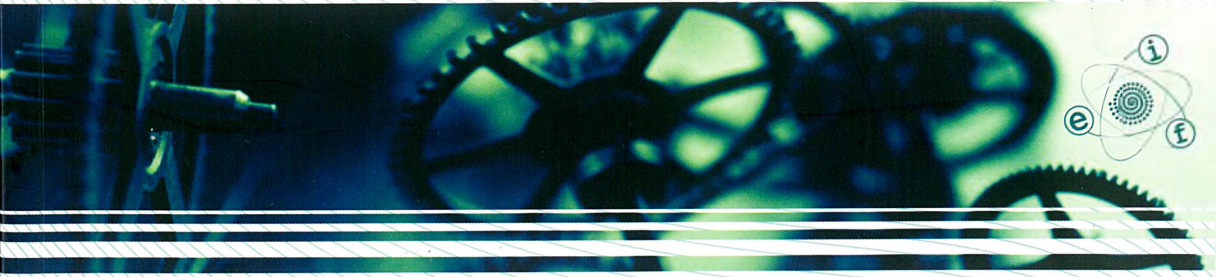
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
ELMİN İNKİŞAFI FONDU

“Gənc Alimlərin II Respublika İnnovativ İdeya Yarmarkası”
çərçivəsində

*“Yeni çağırışlar: müasir şəraitdə elmi innovativ tədqiqat
işlərinin təcrübi və tətbiqi əsasları”*

GƏNC ALİMLƏRİN ELMİ KONFRANSININ MATERİALLARI

Bakı şəhəri
25 – 27 iyul 2012-ci il

Konfrans Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi çərçivəsində
(Qrant: EIF/GAM-1-2011-2(4)-26/23/5) və Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin
məliyyə-təşkilatı dəstəyi ilə keçirilir. Texniki-təşkilatı dəstək: AMEA Gənclərin İntellektual İnkişaf Mərkəzi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
ELMİN İNKİŞAFI FONDU

“Gənc Alimlərin II Respublika İnnovativ İdeya Yarmarkası”
çərçivəsində

*“Yeni çağırışlar: müasir şəraitdə elmi innovativ tədqiqat
işlərinin təcrübi və tətbiqi əsasları”*

**GƏNC ALİMLƏRİN ELMİ KONFRANSININ
MATERİALLARI**

Bakı, Elmin İnkişafı Fondu – 2012

Konfrans Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi çərçivəsində təşkil
olunaraq keçirilmişdir:

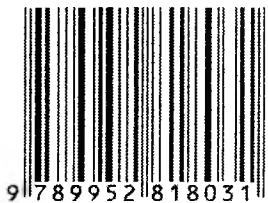
Qrant № EIF/GAM-1-2011-2(4)-26/23/5

**“Gənc Alimlərin II Respublika İnnovativ İdeya Yarmarkası”
çərçivəsində “Yeni çağırışlar: müasir şəraitdə elmi innovativ
tədqiqat işlərinin təcrübi və tətbiqi əsasları” Gənc alimlərin elmi
konfransının materialları.** Bakı: Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2012. - 424 s.

“Gənc Alimlərin II Respublika İnnovativ İdeya Yarmarkası” çərçivəsində “Yeni çağırışlar:
müasir şəraitdə elmi innovativ tədqiqat işlərinin təcrübi və tətbiqi əsasları” Gənc alimlərin elmi
konfransı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun qrant
layihəsi çərçivəsində (Qrant: EIF/GAM-1-2011-2(4)-26/23/5, layihə rəhbəri-Vüsal Əhmədov,
AMEA Gənclərin İntellektual İnkişaf Mərkəzi) və Azərbaycan Respublikasının Gənclər və
İdman Nazirliyinin maliyyə-təşkilatı dəstəyi ilə Bakı şəhəri, Novxanı qəsəbəsi, “Olimpik idman
və istirahət kompleksi”ndə 25-27 iyul 2012-ci il tarixlərində keçirilmişdir.

Gənc alimlərin elmi konfransının materiallarında təqdim olunmuş və elmin bütün sahələrini
əhatə edən məqalələr çap olunmuşdur. Məqalələrin adında və məzmununda müəllif(lər)in elmi
üslubu, yazı və izah tərz, qrammatik qaydalara riayət dərəcəsi olduğu kimi saxlanılmışdır.

ISBN 978-9952-8180-3-1

© Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu

Bu layihə 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu
tərəfindən Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyində qeydiyyatdan keçirilmiş
və qeydiyyat haqqında 7091 nömrəli şəhadətnamə verilmişdir.

MÜNDƏRİCAT

FİZİKA-RİYAZİYYAT VƏ TEXNİKA ELMLƏRİ

İKT-yə əsaslanan biliklər iqtisadiyyatının formalaşdırılması məsələləri (<i>Nəbiyeva Ruhiyə, Bağırova Afaq</i>)	3
Yerli əhəmiyyətli problemlərin həllində vətəndaşların elektron iştirakını təmin edən texnologiyalar haqqında (<i>Əhmədova Aygün</i>)	4
Что такое Облачные вычисления? Почему облачные вычисления лучше, чем классическая схема построения сетевой инфраструктуры? (<i>Səmədov Ramin</i>)	7
E-turizmin mahiyyəti və üstünlükləri (<i>Mahmudov R.Ş., Mahmudzadə A.N.</i>)	12
İKT yönümlü innovasiya layihələrinin seçilməsi kriteriyalarının işlənilməsi məsələləri (<i>Şahverdiyeva Roza</i>)	14
Korrupsiya ilə mübarizədə informasiya açıqlığının və şəffaflığın əhəmiyyəti (<i>Mahmudov R.Ş., Mədətova Ş.Q.</i>)	17
AgGaS ₂ nazik amorf təbəqəsində atomların yaxın nizam quruluşunun elektronografik tədqiqi (<i>Məmmədova A.Ç., Kərimova N.K.</i>)	19
Tl ₂ SnS ₃ -SnS-H ₂ O sistemində fiziki-kimyəvi qarşılıqlı təsirin tədqiqi (<i>Hüseynov Q.M., Əliyev M.E., Əhmədov O.R.</i>)	22
Sorption of Zn ²⁺ Ions on Na-form Cation Exchanger KB-4P-2 (<i>Mamedova Malahat, Jafarli Mahmur</i>)	25
$SU(3)_C \times SU(3)_L \times U(1) \times U'(1)$ модель электрослабого взаимодействия (<i>Xalil-zadə Ф.Т., Pzəeva C.C.</i>)	30
Ağır metalların eritrosit membranına zədələyici təsir mexanizminin öyrənilməsi (<i>Quliyeva R.T., Cəfərov H.İ</i>)	38
Суперионная проводимость кристаллов TlInSe ₂ подвергнутых радиационному воздействию (<i>Алиева Н.А., Салманов Ф.Т.</i>)	39
Релятивистская квантовая частица под действием зависящей от времени силы (<i>Нагиев Ш.М., Джафарова К.Ш., Кулиева С.И.</i>)	42
Daxili təzyiq altında olan ortotrop silindrik örtüyün sonsuz mühitdə qeyri-simmetrik məcburi rəqsləri (<i>Seyfullayev F.Ə.</i>)	46
İnformasiya inqilabları və ədəbi proses (<i>Manahova Ləman</i>)	49
Mobil elektromaqnit mühərrik (<i>Əhmədov Balasirin</i>)	52
Axtarış sistemləri haqqında (<i>Kərimova Rəri</i>)	56
Radioaktiv elementlərlə çirklənmiş mühitlərdən uran və radiumun sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi (<i>Nağıyev Cəlal</i>)	58
Диэлектрические свойства кристаллов TlInS ₂ легированных Yb и Sm (<i>Самедов С.Ф., Дадашов И.Ш.</i>)	66
ErSnSe ₂ birləşməsinin termo elektrik hərəkət qüvvəsinin temperaturdan asılılığının spesifik xüsusiyyətləri (<i>Əsədov Fərqan</i>)	69

Xarici γ - şüalanmanın uranil-silikat birləşməsinin elektrik keçiriciliyinin temperatur asılılığının təsiri (<i>Mirzəyev M.N.</i>)	70
Образование фаз различной субструктурой в тонких пленках системы Ag – In – Se (<i>Мамедова А. Ч., Керимова Н.К.</i>)	72
Вакуумный синтез бездефектных алмазоподобных пленок посредством электронно-лучевого испарения графита (<i>Халилова Хураман</i>)	73

YER ELMLƏRİ

Cənubi Xəzər çökəkliyində zəlzələ ocaqlarının məkanda paylanma xüsusiyyətləri (<i>Zamanova Aynur</i>)	76
Şəbəkə hotellərin iş prinsipi və onların Azərbaycanda fəaliyyət istiqamətləri (<i>Dərgahov V.S., Kərimov R.N.,</i>)	80
Bakı şəhər aqlomerasiyasının perspektiv inkişaf layihələri və bu layihələrə qoyulan investisiyalar (<i>Osmanova Xanım</i>)	84
Dağlıq geosistemlərin müasir landşaftlarının qiymətləndirilməsi və landşaft planlaşdırılmasında landşaft CİS-nin rolu (<i>İsmayilova L.A., Mahmudova L.A.</i>)	88
Qırımızı gölün ekoloji problemləri və onun həlli yolları (<i>Ağaliyeva Züleyxa</i>)	92
Böyük Qafqazın Azərbaycan hissəsinin seysmikliyi və seysmik təhlükənin yeni məlumatlar əsasında qiymətləndirilməsi (<i>Əliyev Fuad</i>)	94

BİOLOGİYA, TİBB VƏ AQRAR ELMLƏRİ

Laparoskopik xolesistostomanın qoyulması üçün istifadə olunan punksion üsul (<i>Hadiyev S.İ., Abbasov P.A., Paşazadə V.A.</i>)	95
Xurma və ondan qatqısız şirələrin hazırlanmasının tədqiqi (<i>Babayeva Ulduz</i>)	96
Xəzər dənizinin Azərbaycan sahillərindən ayrılmış bakteriyalarla aromatik karbohidrogenlərin halogenli törəmələrinin biodeqradasiyası (<i>Babaşlı Aynur</i>)	98
Kənd təsərrüfatının inkişafında zooloji tədqiqatların əhəmiyyəti (<i>Mustafayeva İ.E.</i>)	101
Kiçik Qafqazın şimal-şərqində yerləşən Gədəbəy rayonunda dağ meşələrində eroziyanı yaranan başlıca amillər (<i>Sadiqov Ramil</i>)	103
İbtidailərin hüceyrədaxili parazitlərinin aşkarlanmasının bəzi müasir metodları (<i>Qurbanova Türkan</i>)	105
Aclıq və neyromediator aminturşularının qarşılıqlı funksional əlaqələrinin tədqiqi (<i>Bayramova G.Z.</i>)	107
Prenatal ontogenezin müxtəlif mərhələlərində hipoksiyaya məruz qalmış ağ siçovulların baş beyninin strukturlarında qeyri-üzvi pirofosfatazanın fəallığı (<i>Abiyeva E.Ş.</i>)	107
Neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş şəhər torpaqlarının ekoloji vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün aktiv lildən istifadənin müasir üsulları (<i>Qasımova Aygün</i>)	108
Beyin stukturlarında monoaminergik sistemin aktivliyinə yüksək tezlikli elektromaqnit dalğaların təsirinə tədqiqi (<i>Ağayeva S.Ə., Kərəmova N.Y.</i>)	109
Amfibilərin praktik əhəmiyyəti və Azərbaycanda onlardan səmərəli istifadənin yolları (<i>Qasımova Gülbəniz</i>)	111
Bitki substratının biodeqradasiya prosesinin kataliz edən hidrolitik fermentlərin bəzi	113

aktivliyi (<i>Xəlilova Vüsalə</i>)	
Uzunömürlü şəxslərdə ürəyin elektrik oxunun vəziyyətinin müxtəlif tipli dəyişiklikləri (<i>Qədimova Z.M</i>)	119
Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacı yay otlalarında (Quba-Qusar rayonlarında) gedən eroziya prosesləri və onların qarşısının alınması yolları (<i>Siracov Nüsrət</i>)	120
Muğan düzünün çəmən-boz torpaqlarında deqradasiya prosesi və deqradasiyanın torpaqların kimyəvi tərkibinə təsiri (<i>Feyziyev Fikrət</i>)	123
Kiçik Qafqazın dağ və dağətəyi zonasında eroziya prosesləri və ona qarşı kompleks mübarizə tədbirləri (Qarabağ rayonu təmsalında) (<i>Əsgərova G.F.</i>)	126
Xəzər dənizinin ekoloji problemləri (<i>Tahirova Ofelya</i>)	129
Abşeron yarımadasında daş karxanalarının yaratdığı ekocoğrafi problemlər (<i>Səadətova Sevinc</i>)	132
Torpaq-coğrafi informasiya bazasının formalaşdırılması (<i>Həsənova Türkan</i>)	135
Üzümün saxlanması innovasiya texnologiyasının öyrənilməsi (<i>Orucov V.M.</i>)	136

KİMYA ELMLƏRİ

Bakı neftinin xalq məişətində rolu (<i>İsmayilzadə P.Ə.</i>)	139
Malein anhidridi – vinil butil efiri – α olefin birgə polimeri matrisasında kadmium sulfid və sink sulfid nanohissəciklərinin alınması (<i>Məlikov Elvin, Əkbərov Oqtay, Məmmədova Rəsmiyyə</i>)	155
Biginelli reaksiyasında l-sistein xiral üzvi katalizator kimi (<i>Sadiqova A.Z.</i>)	157
Влияние радиации на растения: эпр исследования (<i>З.Д.Дадашов, А.Н. Насибова</i>)	158
Получение дигептилциклопентадиена (<i>Мамедова А.М., Гасанов А.Г.</i>)	160
Разработка процесса очистки сточных вод от фенола (<i>Кулиев Ф.В.</i>)	161
Образование газопроявлений при цементировании скважин (<i>Нуриев Фарид, Бейкер Хьюз</i>)	161
Каталитическое декарбонилирование нефтяных кислот как метод получения компонентов топлив (<i>Гасанова Г.Д., Гасанов А.Г., Аюбов И.Г., Халилова С.Р.</i>)	163
Nano- TiO ₂ katalizatorununun iştirakı ilə ditsiklopentadien əsasında 5- xlormetilnorborn-2-enin sintezi (<i>Quliyeva İ.M.</i>)	171
Pambıq və günəbaخان yağlarının əsasında alınan turşuların monoetilenqlikol efirlərinin az kükürlü dizel yanacaqlarının yağlama xassəsinə təsiri (<i>Vəliyev X.R.</i>)	172
Разработка процесса очистки сточных вод от фенола (<i>Кулиев Ф.В.</i>)	174
Влияние различных катализаторов на процесс окисления нефтяных углеводородов (<i>Алиева А.З.</i>)	175
Qarışqa turşusu əsasında sintez edilmiş ion mayelərinin iştirakı ilə transformator yağ distillatının aromatik karbohidrogenlərdən və kükürlü birləşmələrdən təmizlənməsi (<i>Məmmədov R.B.</i>)	176
Синтез диэфиров оксикислот норборнана (<i>Кадырлы В.С.</i>)	177
Получение высших внутренних олефинов каталитическим декарбонилированием ненасыщенных кислот растительных масел (<i>Халилова</i>)	178

<i>C.P)</i>	
Hidrotəmizlənmiş dizel yanacaqlarının yağlama keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması (<i>Vəliyev X.R.</i>)	181
C ₈ -C ₁₈ nitron turşularının müxtəlif duzlarının turş mühitdə poladın korroziyasına təsirinin tədqiqi (<i>Hacıyeva Sevinc</i>)	182
Nanoölçülü komplekslərin katalitik iştirakı ilə sintetik neft turşularının və onların əsasında korroziya inhibitorlarının sintezi (<i>Əfəndiyeva L.M.</i>)	185
Yağ distillatının sulfolaşmasından alınan sulfoturşunun duzlarının h ₂ s mühitində korroziya inhibitoru kimi xassəsinin tədqiqi (<i>Cəbrayılzadə Ş.Z.</i>)	188
N-alkilimidazolinamin və alkilpoliamin komplekslərinin sintezi və onların poladın co ₂ korroziyasının kinetikasına təsirinin tədqiqi (<i>Əzizbəyli Afaq</i>)	189
Karbohidrogen qarışıqlarından aromatik karbohidrogenlərin ion-mayeləri vasitəsilə çıxarılması (<i>Əzizbəyli Həmidə</i>)	192
Neftdən alınan bitumun polimer tullantısı ilə modifikasiya olunması (<i>Əzimova Şəhanə</i>)	195
n-vinilpirrolidonun n,n`-metilen-bis-akrilamidlə sopolimerləşməsindən hidrogellərin sintezi və geləmələgəlmə prosesinə müxtəlif amillərin təsirinin tədqiqi (<i>Tapdıqov Ş.Z., Əhmədov İ.D., Zeynalov N.A.</i>)	198

HUMANİTAR VƏ İCTİMAİ ELMLƏR

Bazar sistemində dövlət sektorunun əsasları (<i>Mustafayev Asif</i>)	205
Korporativ strategiyanın hazırlanması xüsusiyyətləri (<i>Vəliyev Anar</i>)	206
Aqroetnoqrafiyada etnik ənənələrin sosial-iqtisadi xüsusiyyətləri haqqında (<i>İsmayılzadə Pirağa</i>)	211
Azərbaycan Albaniyasının Şimal və Şərq sərhədləri (<i>Quliyeva Rüksarə</i>)	218
Qədim inancların müasir anlayış fəlsəfəsi əski düşüncə sistemi (<i>Məhsəti İsmayıl</i>)	220
Bank fəaliyyətinin maliyyə təhlili (<i>Əkbərov Asaf</i>)	225
Bədən tərbiyəsi və idmanın iqtisadi inkişafa təsiri (<i>Cəfərov Namiq, Abdullov İlqar</i>)	231
XX əsrin əvəllərində Lənkəran qəzasında sənayenin, ticarətin inkişafı və kənd təsərrüfatının yüksəlişi (<i>Kərimov Bəhman</i>)	233
Frans Brentano fenomenologiyasının sələfi kimi (<i>Cəfərov Anar</i>)	236
Multimədəniyyət: ədəbiyyatımızda dünyaya inteqrasiya və sivilizasiyalararası dialoq - global kulturoloji tələbat (<i>Əbilov Aydın</i>)	242
Vətəndaş cəmiyyətində tolerantlıq ənənəsi (<i>Əhmədov Elçin</i>)	246
Məhkəmə-hüquq islahatı zamanı məhkəmə nəzarətinin təkmilləşdirilməsinin bəzi məsələləri (<i>Əhmədov Vüsal</i>)	250
Проблемы создания естественнонаучных и технических детских музеев в Азербайджане (<i>Джафарова Назмин</i>)	254
Azərbaycan Respublikasının Türk dilli ölkələrdə elm və təhsil əlaqələri (<i>Hüseynova Gülşən</i>)	260
Qırğız və tatar xalq dastanlarında ("Manas" və "Edige") vücudnamə (<i>Məmmədova Elmira</i>)	263

İqtisadi fəaliyyət sahəsində olan cinayətlərin anlayışı, növləri və cinayət-hüquqi xarakteristikası (<i>Əliyev Səbuhi</i>)	267
İslam mənbələrində "Ət-Təhsil vəl-bəyan fi siyaq qissati əs-Seyyid Salman" əsəri (<i>Həsənov Əkrəm</i>)	273
Dövlətin iqtisadi proqnozlaşdırma və valyuta sisteminin formalaşması (<i>Malək Hüseyn</i>)	277
Azərbaycan ilə Türkiyə arasında mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıqda qardaşlaşmış şəhərlərin yeri (2003-2010-cu illər) (<i>Məmmədov Zaur</i>)	279
Qloballaşma, texnologiya, informasiya cəmiyyəti və dövlət idarəçiliyi (<i>Əliyev Elnur</i>)	286
Теоретические аспекты исследования проблем этничности и толерантности в СМИ Азербайджана (<i>Гафаров Ариф</i>)	291
Süleyman Çələbi Bursalının "Vəsiletün-nicat" əsərinin üslubi-sematik xüsusiyyətləri, xalq yaradıcılığı ilə bağlılığı (<i>Rəhimova Lamiyə</i>)	300
Beynəlxalq sularda hüquq sisteminin tənzimlənməsi (<i>Əlirza Dərvişha</i>)	302
İslam və insan hüquqları (<i>Həsənli Anar</i>)	305
Ağstafa rayonu ərazisində Yastitəpə qədim yaşayış yerində 2011-ci ildə aparılmış arxeoloji qazıntılar (<i>Nəcəfov Şamil, Əhmədova Gülpəri</i>)	310
Azərbaycanda memarlıq abidələrində yerləşən muzeylərin bərpası haqqında (<i>Əliyeva Həbibə</i>)	319
Müasir dövrdə parlament nəzarətinin əsas formaları (<i>Qədiməliyev Araz</i>)	325
Raşidi xəlifələr və ilkin Əməvilər dövründə Azərbaycanın pul təsərrüfatının səciyyəvi xüsusiyyətləri (<i>Məmmədova Aygün</i>)	332
Международное взаимодействие следственных органов при расследовании преступлений в сфере налогообложения (<i>Гулиев Фуридун</i>)	341
Изучение персидских и арабских источников по истории Кавказа и Ирана ученым-востоковедом В.Ф. Минорским (<i>Гамзабекова Сауда</i>)	348
Творческое наследие народного художника Азербайджана (<i>Асафа Джафарова</i>)	351
"Gəncə - Qazax bölgəsində fəaliyyət göstərən mədəni birliklərin və ictimai təşkilatların fəaliyyəti " (<i>Rəhimli R.</i>)	355
Faizsiz bankçılıq və Azərbaycan (<i>İmanlı Royal</i>)	359
Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin regional təhlükəsizliyə təhdid aspektləri və aradan qaldırılması perspektivləri (<i>Babayeva Aysel</i>)	362
Азербайджанские профсоюзы в международном сотрудничестве (<i>Шабанов Зейнаддин</i>)	368
Güney Azərbaycanın qərb bölgəsində azərbaycanlılara qarşı soyqırımın törədilməsində missioner təşkilatlarının rolu (<i>Həsən Səfəri</i>)	374
Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində Fransanın vasitəçilik missiyası (<i>Natiq Hacıyev</i>)	380
Dövlət müstəqilliyinin qorunması və möhkəmləndirilməsinin uğurlu iqtisadi siyasətlə bağlılığı (<i>Quliyeva P.S.</i>)	383
Cəlaləddin Rumi lətifi təzkirəsində (<i>Musali Vüsalə</i>)	386
Azərbaycanda uşaq hüquqları və beynəlxalq qanunvericilik (<i>Əliyeva Sevil</i>)	388
Şeyx Səfiəddin Ərdəbilinin həyat və yaradıcılığına baxış (<i>Fərhadov Əli</i>)	390

Экономические аспекты почвенных исследований (<i>Искендерова Айнур</i>)	395
Qloballaşma şəraitində beynəlxalq terrorizm və mübarizə yolları (<i>Həsənov Murtəza</i>)	397
Azərbaycanda turizmin inkişaf perspektivləri (<i>Samir Kərimli</i>)	401
Оценка финансовых возможности промышленного предприятия в условиях глобализации (<i>Бабаева Айнур</i>)	404
Ədədi üsullarla innovasiyaların qiymətləndirilməsi (<i>Hüseynov Ülvi</i>)	406
Şeyx Məhəmməd Xiyabani hərəkatı Azərbaycan tarixşünaslığında (<i>Talibli Sübhan</i>)	409
Анализ состояния подготовки научно-экономических кадров на современном этапе (<i>Мирзабекова Ж.С.</i>)	413
Место и роль английского языка на современном этапе развития Азербайджана (<i>Алиева Р.Т.</i>)	418

Çapa imzalanıb: 20.07.2012
Formatı: 60x84 1/8. Ofset çapı.
Həcmi 53.
Sifariş № 140.

mətbəəsində çap olunub